

TD Jan-Olof Aggedal

"Dom är prästvigda"

Om högtidligt ibruktagande av begravningsplatser
i det mångkulturella Sverige

Det första syftet är att undersöka hur Svenska kyrkan som ett evangeliskt-lutherskt trossamfund och som begravningshuvudman förhåller sig till "holiness in space and time".

Det andra syftet är att undersöka hur begravningsplatser blivit invigda under åren 2000–2012 och om invigningarna har varit kristet eller mångreligiöst präglade eller om de har varit en helt profana.

Det tredje syftet är dels att diskutera vilka handlingsmöjligheter som kan tänkas finnas för Svenska kyrkan avseende samspelet mellan att samtidigt vara trossamfund och begravningsmyndighet, dels att formulera en tentativ handlingsplan avseende ibruktagande av kyrkogårdsmark.

Guds åker?

Invigning av begravningsplatser i ett mångkulturellt Sverige

- Kapitel 1   Introduktion – bakgrund
- Kapitel 2   Heliga och profana platser
- Kapitel 3   Döden är historielös
– kyrkogårdar är historieböcker
- Kapitel 4   Kyrkogårdsinvigningens liturgi
i historia och nutid
- Kapitel 5   Invigd för sitt ändamål
– en empirisk undersökning
- Kapitel 6   Sammanfattning och resultat
- Kapitel 7   Pastoral handlingsplaner
– ett tentativt förslag

Genomförande av en empirisk undersökning publicerad i kapitel 5 *Invid för sitt ändamål – en empirisk undersökning.*

Enkät – intervjuer

Förfrågan mars 2012 till begravningshuvudmän om man vid utökning eller nyanläggning av begravningsplats haft någon form av invigning.

189 huvudmän uppger att någon form av invigning skett åren 2000–2012.

Oktober 2013 enkät till de förvaltningar som haft någon form av invigning.

124 användbara svar

Kompletterande intervjuer

Gravskick som utbyggnaden omfattade i procent (n=110)

Typ av gravplats	%
Askgravlund/Askgravplats	74
Kistgrav	29
Minneslund	20
Urngrav	8
Muslimska	5
Judiskt kvarter	1
Barnminnesplats	1
Askminneslund	1
Annat	1

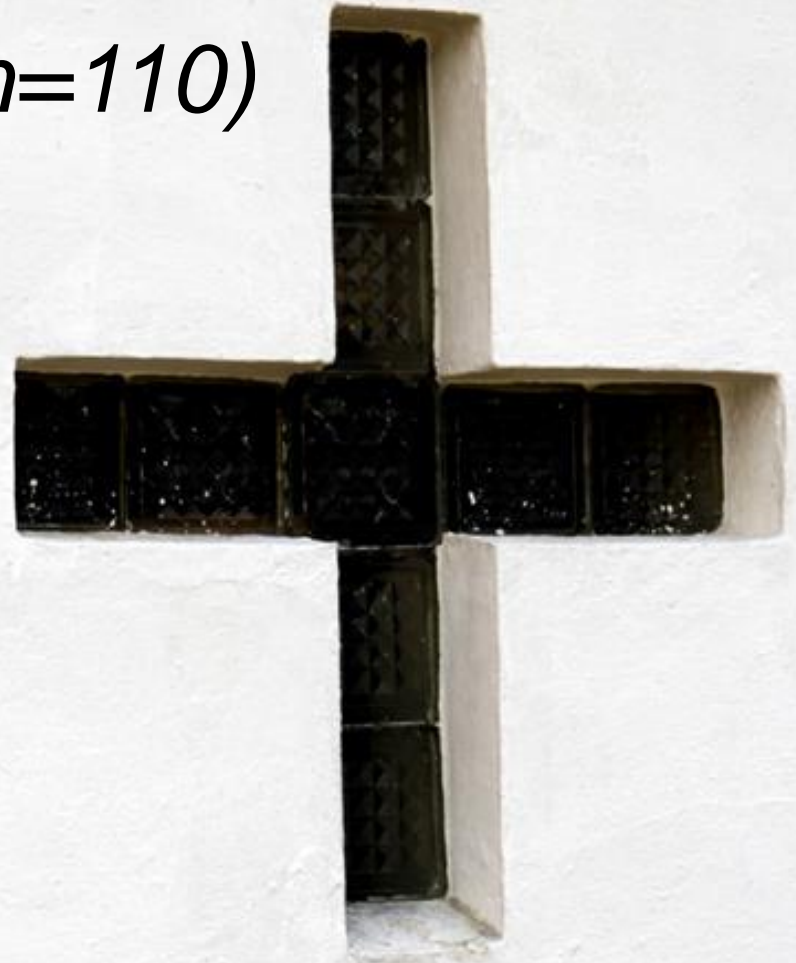
Flera svarsalternativ kunde anges.

Medverkan av religiös företrädare i procent (n=110)

Ingen offentlig invigning har skett. Marken har börjat användas direkt.	30
Invigning med religiös företrädare	68
Invigning utan religiös företrädare	2

Totalt 100

Biskop från Svenska kyrkan	5
Kontraktspastor från Svenska kyrkan	20
Kyrkoherden	52
Församlingens präster från Svenska kyrkan	14
Företrädare för andra kristna trossamfund	2
Begravningsombudet	9
Företrädare för icke-kristna trossamfund	4
Kommunalråd	2
Andra	5

Flera svarsalternativ kunde anges

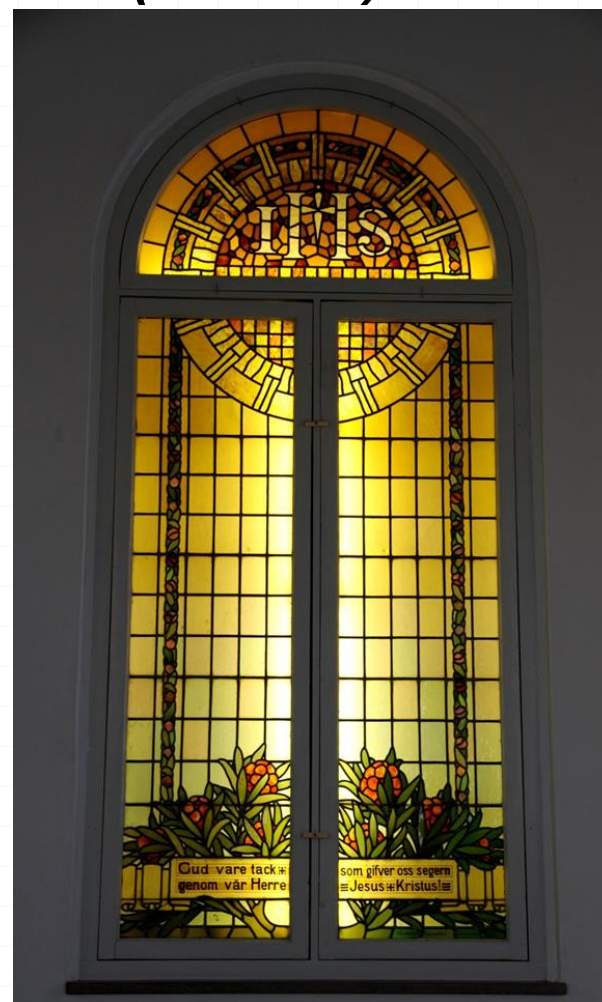
Medverkande vid invigning (antal)

Användningen av ordningen i Svenska kyrkans kyrkohandbok (antal)

Ja, helt	17
Ja, delvis	23
Egen ordning	15
Nej	6
Vet ej	49

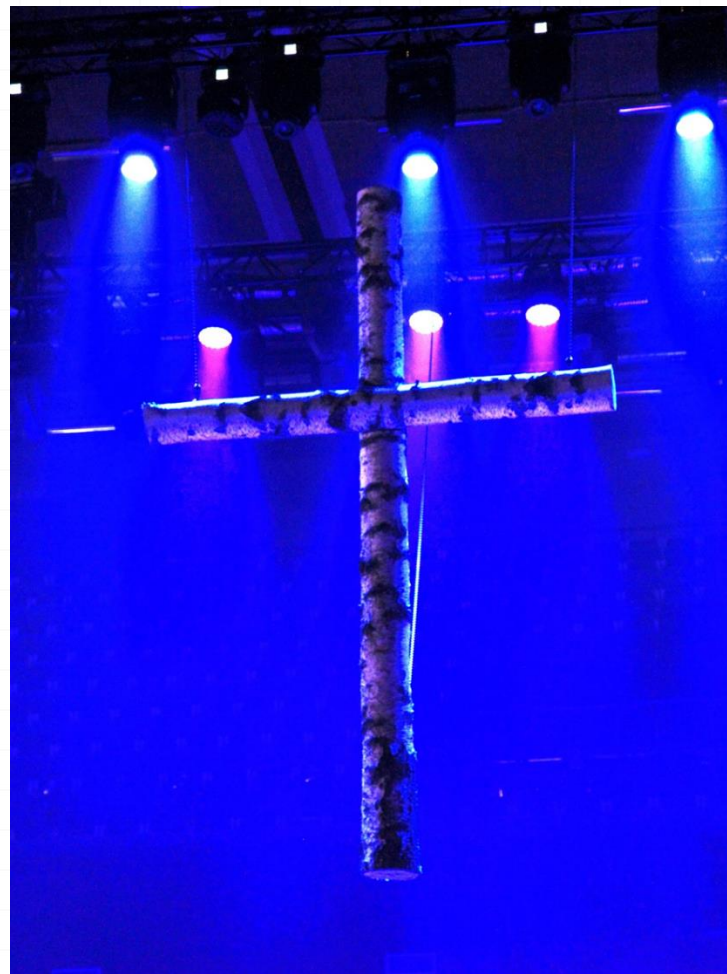
Totalt 110

Moment från ordningen Invigning av begravningsplatser i Svenska kyrkans handbok som användes i procent (n=92)

Egen ordning användes	22
Psalm i början	24
Inledning	23
Textläsning	25
Invigningstal	56
Bön	28
Tillkännagivande	20
Herrens bön	25
Välsignelsen	28
Psalm i slutet av gudstjänsten	27

Flera svarsalternativ kunde anges

Tidpunkt för första gravsättning i procent (n=98)

Före invigningen	23
I direkt samband med invigningen	4
Som en del av invigningen	0
Efter invigningen	73

Totalt 100

Ta i bruk

Begravningsplats för alla

Pastoral handlingsplaner – ett tentativt förslag

T.D. Jan-Olof Aggedal

Pastoral handlingsplan för Svenska kyrkan som evangelisk-luthersk kyrka

Bygger på

* den judiskt-kristna **tanken om skapelsen och människans helighet.**

Vilket innebär att kyrkogården inte invigs för att marken ska bli heligare än vad den är genom att den är en del av skapelsen, men för att marken inte ska exploateras och mänsklig kvarleva ska få vila i frid.

* Kyrkoordning och Kyrkohandbok

Pastoral handlingsplan för Svenska kyrkan som evangelisk-luthersk kyrka

Vad ska den innehålla?

Till exempel...

- Svenska kyrkans trostolkning
- Omvärldsanalys
  - Icke-tillhörigas och tillhörigas behov och livstolkningar
  - Pastoral behov
- Samverkan med andra
  - Begravningsbyråer
  - Andra tros- och livsåskådningar på kollektivnivå och på individnivå
  - Samspelet mellan tydlighet och öppenhet
- Församlingens roll – ett tjänarperspektiv

Pastoral handlingsplan för begravningsmyndigheten

Bygger på **likabehandlingsprincipen**

- * på kollektivnivå
- * på individnivå

En invigning av en begravningsplats som inte endast ska rymma de som tillhör Svenska kyrkan ska utformas och genomföras så att den inte utesluter eller förringar de som omfattar annan tros- och livstolkning och som ska gravläggas på samma kyrkogård.

Hur göra man för att inte utesluta eller förringar de som omfattar annan tros- och livstolkning?

- **Namnfrågan**
  - Kyrkogård
  - Begravningsplats
  - Griftegård
- Konkret **avskilja vissa områden** för andra trossamfund och/eller allmänna områden som inte är invigda annat än i bruktagande eller med profan rit/utan religiösa inslag.
- **En mångkulturell och/eller mångreligiös invigningsceremoni.**

Viss försiktighet bör förekomma vid invigning av nya anläggningar så att alla på orten verksamma trossamfund och icke-troende ges möjlighet att uppleva att det är en invigning som sker, men inte en välsignelse eller heliggörande för ett visst trossamfunds räkning.

Guds åker?

Invigning av begravningsplatser i ett mångkulturellt Sverige

Kapitel 1   Introduktion – bakgrund

Utkommer i höst på Artos
förlag: www.artos.se

Kapitel 2   Heliga och profana platser

Kapitel 3   Döden är historielös
– kyrkogårdar är historieböcker

Provläsning av kapitel fem
www.skkf.se

Kapitel 4   Kyrkogårdsinvigningens liturgi
i historia och nutid

som rikskonferensdokumentation

Kapitel 5   Invigd för sitt ändamål
– en empirisk undersökning

Välkommen med frågor och
synpunkter till

Kapitel 6   Sammanfattning och resultat

forskning@aggedal.se

Kapitel 7   Pastoral handlingsplaner
– ett tentativt förslag

www.aggedal.se

”Med invigningen vill vi *avskilja, freda* den mark där människors kroppar bäddas ner, för att inte marken skall *exploateras*, utan få vara en plats för *minnen, reflektion och återhämtning.*”

Biskopsbrevet 2006

